

Gestionarea resurselor publice în perioada stării de urgență

Audit de conformitate

Data publicării: 11.8.2020

[RAPORTUL INTEGRAL \(RO\)](#)

Obiectul și motivul evaluării

Pandemia globală provocată de COVID-19 a plasat mapamondul într-o situație de criză. România nu a făcut excepție, încercând să gestioneze situația cu propriile resurse și cu propria experiență.

Având în vedere evoluția situației epidemiologice, în luna martie 2020 Președintele României a emis două Decrete privind instituirea/prelungirea stării de urgență pe întreg teritoriul țării. Prin ambele decrete s-au stabilit atribuții noi în sarcina unor autorități și instituții publice, care au generat angajarea de cheltuieli suplimentare din fonduri publice pentru prevenirea și combaterea COVID-19 și rectificări ale bugetelor acestora.

În acest context, Parlamentul României a hotărât ca, în termen de 60 de zile de la încetarea stării de urgență, ISA să efectueze o misiune de verificare a modului de gestionare a resurselor publice în această perioadă și să prezinte un raport cuprinzând aspectele constatate, concluzii și propuneri.

Constatări

Hotărârea Parlamentului a determinat ajustarea programului anual de activitate al ISA. Plenul a adoptat un calendar de desfășurare a misiunilor în perioada mai-iulie 2020, potrivit căruia au fost introduse în program și realizate 949 de misiuni de audit de conformitate. Dintre acestea, 284 de misiuni au avut loc la nivelul administrației publice centrale și 665 la nivelul administrației publice locale.

Entitățile auditate au fost selectate pe baza sumelor alocate de la bugetele centrale și locale pentru gestionarea stării de urgență, respectiv autoritățile care au primit sume și care au realizat achiziții importante, dar și cele care au primit responsabilități și atribuții suplimentare.

Raportul special rezultat în urma acestor misiuni este structurat pe două mari secțiuni: administrația publică locală și administrația publică centrală.

Pentru fiecare secțiune raportul reflectă atribuțiile și sarcinile autorităților privitor la prevenirea și combaterea pandemiei, dar și constatările cu privire la gestionarea resurselor utilizate în acest scop, grupate pe domenii cum sunt Sistemul de sănătate, Asigurarea susținerii economiei, Muncă și protecție socială și Acțiuni cu caracter general de limitare și control al răspândirii pandemiei de COVID-19.

Pentru perioada la care face referire raportul, România a acceptat scăderea veniturilor bugetare, printr-o serie de măsuri fiscale și prin diminuarea activităților economice aducătoare de venituri, mobilizând resurse publice pentru a interveni în economie în scopul continuării activității productive și angajând cheltuieli excepționale pentru a combate pandemia și a amortiza șocul economic.

Dimensiunea cheltuielilor verificate a variat în funcție de domeniu, principalele categorii verificate fiind:

- angajamente legale în perioada stării de urgență dedicate achizițiilor publice – cu o valoare de aproximativ 209,6 milioane de euro;
- asistență medicală/stocuri de urgență medicală – aproximativ 54,43 milioane de euro;
- muncă și protecție socială/cheltuieli ocazionate de instituirea carantinei – aproximativ 754,12 milioane de euro;
- administrația publică locală – Decontarea cheltuielilor pentru carantină – aproximativ 26,67 milioane de euro.

În urma auditurilor efectuate au fost identificate și cazuri de abateri, cele mai multe vizând aplicarea unor acte normative în perioada stării de urgență. Astfel:

- Principiile care guvernează atribuirea contractelor de achiziție publică nu au fost respectate uneori (nediscriminarea și tratamentul egal al agenților economici, transparența în atribuirea contractelor etc.).
- Nu au fost elaborate și implementate proceduri operaționale și de sistem pentru situații de urgență.
- Legislația specifică nu a fost aplicată riguros, mai ales în privința drepturilor salariale.
- În unele cazuri, nu au fost respectate cerințele legale la achiziționarea de medicamente, materiale sanitare și echipamente, situație cauzată de lipsa de pe piață sau de existența pe piață a acestora la prețuri mari, fapt care a condus la achiziționarea la prețuri supraestimate.
- Nu au fost constituite rezerve pentru situațiile speciale prevăzute de actele normative incidente, acestea fiind mai mici decât cele legale etc.
- Stocurile de urgență medicală nu au fost constituite în termenele stabilite inițial la contractare.

Concluzii

ISA a relevat faptul că, în general, modul de gestionare a fondurilor publice utilizate în prevenirea și combaterea pandemiei de COVID-19 a fost în concordanță cu scopul, obiectivele și atribuțiile prevăzute în actele normative aferente stării de urgență.

Autoritățile publice au acționat în general conform atribuțiilor stabilite, pentru a răspunde provocării permanente reprezentate de luarea unor măsuri excepționale într-o situație de urgență, fiind în același timp obligate să respecte cadrul juridic care le reglementează activitatea. Nu au existat erori grave, unele probleme fiind remediate „din mers”.

Pentru viitor, se are în vedere dezvoltarea unor metode de răspuns la crize, cum ar fi:

- elaborarea/completarea unui plan de acțiune național care să reglementeze în mod clar activitățile și etapele procedurale de urmat în cazul apariției unor situații de urgență;
- elaborarea/modificarea/completarea unor acte normative care să reglementeze achizițiile publice în situații de urgență;
- stabilirea unor proceduri de acțiune și de finanțare în situații de urgență pentru eficientizarea comunicării;
- identificarea și instituirea unor mecanisme de motivare a personalului direct implicat în activități fundamentale pe durata stării de urgență/alertă.